

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет машинобудування та транспорту
Кафедра безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи по організації навчального процесу та його науково-методичного забезпечення

Васілевський О. М.

«18» _____ 06 _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Педагогічна практика

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	01 – Освіта
спеціальність	015 – Професійна освіта
освітня програма	Професійна освіта
освітня кваліфікація	Доктор філософії з професійної освіти

Вінниця 2020 рік

Робоча програма дисципліни
«Педагогічна практика»

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
галузь знань 01 – Освіта
спеціальність 015 – Професійна освіта
освітня програма Професійна освіта
освітня кваліфікація Доктор філософії з професійної освіти

2020. – 15 с.

	Посада Протокол засідання	ПІБ	Підпис
Розроблено	Доцент кафедри БЖДПБ Зав. кафедри БЖДПБ	д. пед. н., доцент Кобилянська І. М. д. пед. н., професор Кобилянський О. В.	
Схвалено	Гарант освітньо-наукової програми	д. пед. н., професор Кобилянський О. В.	
	Зав. кафедри БЖДПБ засідання кафедри БЖДПБ (протокол № 16 від 24.03.2020)	д. пед. н., професор Кобилянський О. В.	
	Директор ІнМАД засідання секції Науково-технічної ради ВНТУ (протокол № 2 від 25.05.2020).	д. т. н., професор Грушко О. В.	
Затверджено	Голова Методичної ради Методична рада ВНТУ (протокол № 12 від 18.06.2020)	д. т. н., професор Васілевський О. М.	

© С. В. Дембіцька, О. В. Кобилянський, 2020
© ВНТУ, 2020

1. Опис практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Обов'язкова (практика)	
Модулів – 1	Спеціальність 015 – Професійна освіта освітня програма: Професійна освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2	2
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4	4
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента – 30		Лекції	
	–	–	
	Практичні, семінарські		
	–	–	
	Лабораторні		
	–	–	
	Курсовий проект		
	–	–	
Самостійна робота			
90 год.	90 год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0 % - 100 %,

для заочної форми навчання – 0 % - 100 %

Мова навчання – українська.

2. Передумови для проходження практики

Освітній компонент «Педагогічна практика» базується на знаннях, що були отримані при вивченні обов'язкової дисципліни «Сучасні педагогічні технології у закладах вищої освіти». Опанування дисципліни передбачає опрацювання

нормативної бази та методичної літератури, підготовку методичних матеріалів, набуття досвіду викладацької майстерності, оволодіння компетентностями викладача ЗВО та проведення занять для здобувачів вищої освіти.

3. Цілі і завдання практики

Робочу програму навчальної дисципліни «Педагогічна практика» складено з урахуванням вимог освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії зі спеціальності 015 – Професійна освіта.

Мета практики полягає у формуванні компетентностей, необхідних для здійснення освітньої діяльності у закладі вищої освіти.

Відповідно до «Положення про проведення педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» у ВНТУ, «метою проведення педагогічної практики у Вінницькому національному технічному університеті є оволодіння здобувачами методологією педагогічної діяльності, а саме:

- здатність впроваджувати педагогічні уміння та навички практичної викладацької діяльності;

- оволодіння ораторським мистецтвом з метою спілкування з різними цільовими аудиторіями;

- освоєння психолого-педагогічних і інформаційно-технічних умінь і навичок науково-педагогічної діяльності.» [1]

Основними завданнями дисципліни є підготовка викладачів, які матимуть навички ведення методичної документації, спроможних використовувати у освітній діяльності сучасні технології навчання, викладати професійні дисципліни на високому науково-методичному рівні.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті проходження практики

ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері професійної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК-1 Здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження на засадах системного наукового світогляду, сформованих знань з філософії наукової діяльності та соціокультурних проблем.

ЗК-2 Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

ЗК-3 Готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами в усній та письмовій формах.

ЗК-6 Здатність до самоменеджменту, планування і розв'язування задач власного професійного і особистісного зростання.

ФК-2 Здатність до організації роботи дослідницької групи (команди) в галузі професійної освіти.

ФК-3 Здатність моделювати, реалізовувати й оцінювати освітній процес; готовність складати програми додаткової професійної освіти відповідно запитів роботодавців.

ФК-4 Здатність обґрунтовано обирати та ефективно використовувати освітні технології, методичні системи, методи і засоби навчання і виховання з метою забезпечення запланованого рівня особистісного та професійного розвитку студентів (учнів).

ФК-6 Готовність до педагогічної діяльності за основними навчальними програмами дисциплін вищої освіти.

Програмні результати проходження практики

Згідно з **вимогами освітньо-наукової програми здобувачі повинні:**

ПРН-1 Оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами філософії й методології науки, змістом сучасних філософських дискусій з проблем розвитку суспільства та освіти.

ПРН-3 Застосовувати різні види письмових текстів та усних виступів; розуміти зміст складних текстів з наукових проблем, у тому числі вузькоспеціальних, стилістичні особливості оформлення результатів дослідження у письмовій та усній формі під час роботи в групі з інтернаціональним складом.

ПРН-4 Добирати методи науково-дослідної діяльності, методи генерування нових ідей під час розв'язання дослідницьких і практичних завдань у обраній та суміжних галузях; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень.

ПРН-8 Формулювати концепцію наукового дослідження, визначати етапи проведення експериментальної роботи; організувати інформаційний пошук, самостійний відбір і якісну обробку наукової інформації, емпіричних даних та їх

інтерпретацію; організувати дослідницьку роботу з узагальнення педагогічного досвіду освітнього або виховного закладу, освітньої структури тощо; проектувати, організувати й оцінювати реалізацію етапів педагогічної експериментальної роботи з використанням інноваційних технологій.

ПРН-9 Проводити аналіз основних світоглядних і методологічних проблем галузі та суміжних із нею наук; планувати професійну діяльність у сфері наукових досліджень.

ПРН-11 Оперувати різними методами і засобами дослідницької діяльності педагога; володіти способами збору, систематизації та обробки інформації, інтерпретації отриманих результатів, вивчення та застосування педагогічної спадщини і досвіду роботи педагогів-новаторів, вміннями робити висновки.

ПРН-14 Застосовувати різні форми, методи і засоби аналізу діяльності викладачів, учителів, закладів освіти; використовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття конструктивних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, враховуючи вітчизняний і зарубіжний досвід.

4. Зміст практики

Змістовий модуль 1. Виконання функцій викладача ЗВО

Тема 1. Навчальна документація та методична література. Формування змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни. Аналіз та вибір навчальної літератури. Організація навчання через дослідження. Огляд різновидів методичних видань. Підручник. Навчальний посібник. Методичні вказівки. Лабораторний практикум. Здійснення розподілу балів та формування критеріїв оцінювання.

Тема 2. Оцінювання результатів навчання. Ознайомлення з засобами діагностики знань та умінь студентів. Визначення рівня володіння компетентностями. Дотримання принципів академічної доброчесності при контролі знань. Типи контрольних заходів. Розробка тестових завдань, задач, рольових ігор, індивідуальних завдань тощо. Консультування студентів, здійснення індивідуального супроводу студента. Організація керівництва курсовими роботами та проектами, випусковими роботами студентів. Керування науковою роботою студентів.

Тема 3. Використання сучасних освітніх технологій. Особливості організації та проведення лекційного, лабораторного та практичного заняття. Застосування інформаційних технологій в освітньому процесі. Особливості дистанційної освіти. Тренінг, риторика, рольова гра. Індивідуальні та групові

завдання. Презентація результатів роботи студентами. Технології мотивації студентів до навчання.

Тема 4. Організаційна робота у ЗВО. Структура і особливості функціонування навчальних підрозділів ЗВО. Факультет. Кафедра. Функціональні обов'язки викладачів. Участь у засіданнях кафедри, методичних та наукових семінарах. Базова документація кафедри. Індивідуальний план роботи викладача. Зміст освітніх програм. Процедура акредитації. Організація наукових заходів (семінар, конференція). Фахова експертиза, консультація, перевірка робіт на плагіат. Техніки профорієнтації. Звітування про виконану роботу. Конкурс на заміщення вакантних посад науково-педагогічних та педагогічних працівників. Основні положення Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

5. Структура практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
<i>Змістовий модуль 1. Виконання функцій викладача ЗВО</i>												
Тема 1. Навчальна документація та методична література	20					20	20					20
Тема 2. Оцінювання результатів навчання	20					20	20					20
Тема 3. Використання сучасних освітніх технологій	30					30	30					30
Тема 4. Організаційна робота у ЗВО	20					20	20					20
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	90					90	90					90
<i>Усього годин</i>	90					90	90					90

6. Організація проведення практики

Педагогічна практика проводиться по завершенні вивчення основних фахових дисциплін підготовки доктора філософії.

До основних організаційних заходів, які забезпечують підготовку та порядок проведення педагогічної практики аспірантів, відносять:

- ознайомлення з нормативними документами, що регламентують організацію освітнього процесу у ЗВО; зі структурою та системою організації діяльності освітнього закладу, факультету та кафедри, до якої прикріплено здобувача; ознайомлення з організацією освітньої діяльності кафедри, методичною, науковою та організаційною роботою викладачів кафедри, зі студентською аудиторією, з якою будуть проводитись навчальні заходи, відвідування аудиторних занять викладачів;

- розробка робочої програми навчальної дисципліни, визначення методів оцінювання знань, формування графіку проведення занять, підготовка планів-конспектів навчальних занять та їх методичного супроводу;

- проведення заняття зі студентами: лекційне, практичне, семінарське заняття тощо;

- підготовка індивідуального плану роботи викладача, матеріалів до методичного семінару кафедри.

Керівниками педагогічної практики можуть бути призначені наукові керівники аспірантів або інші викладачі кафедри, що мають відповідний досвід.

Етапи проходження практики

Педагогічна практика містить 3 етапи: підготовчий, основний, завершальний.

На **підготовчому етапі** здобувач ознайомлюється з базовими нормативними актами, що регулюють діяльність ЗВО, документацією ВНТУ, відвідує заняття керівника практики, наукового керівника або інших викладачів кафедри. Здобувач формує план проходження практики, після чого разом із керівником практики формулює перелік індивідуальних завдань на педагогічну практику. Протягом проходження практики здобувач заповнює щоденник практики, де фіксує всі види діяльності та хід виконання окремих завдань. Зразки титульного аркуша щоденника практики та форми календарного графіку проходження практики є в [1].

На **основному етапі** здобувач виконує індивідуальні завдання, самостійно

планує, готує і проводить навчальні заняття, розробляє програму дисципліни, готує методичні матеріали до навчальних занять, визначає засоби оцінювання знань, готує індивідуальний план роботи викладача. На заняттях, що проводять здобувачі, обов'язково мають бути присутні керівники практики (наукові керівники здобувачів) та інші викладачі кафедри. Також рекомендовано відвідувати такі заняття іншим аспірантам, що навчаються за тією ж освітньо-науковою програмою [1]. По завершенні кожного проведеного здобувачем заняття здійснюється детальне обговорення, яке повинно виявити переваги та недоліки проведеного заняття, визначити відповідні рекомендації.

На **завершальному етапі** здобувач підводить підсумки проходження практики, заповнює щоденник і звіт про практику, готує матеріали для методичного семінару кафедри за результатами проходження педагогічної практики. Завершується педагогічна практика захистом звіту та диференційованим заліком.

Підведення підсумків практики

В останні дні педагогічної практики здобувачі звітують про виконання програми практики та відповідних індивідуальних завдань. Основними формами звітності є звіт та щоденник практики.

Щоденник практики має заповнюватись протягом проходження практики та по завершенні практики підписується здобувачем та керівником практики.

У звіті мають міститись відомості про виконання всіх розділів програми практики та відповідних індивідуальних завдань, висновки та пропозиції, перелік використаних літературних джерел тощо. Оформлюється звіт здійснюється за вимогами програми педагогічної практики. Зразок титульного аркуша звіту з педагогічної практики є в [1].

Захист звіту здобувачем проходить перед комісією, що призначається завідувачем кафедри, де проходила педагогічна практика.

Диференційований залік з практики приймається комісією в останні дні її проходження.

Результат заліку вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального навчально-наукового плану роботи здобувача за підписом керівника практики.

Паперові варіанти звітної документації з власноручними підписами зберігаються: в інституті магістратури, аспірантури та докторантури та на кафедрі по одному примірнику.

7. Порядок формування індивідуальних завдань

Індивідуальна робота здобувачів освіти передбачає виконання індивідуальних завдань, що були сформульовані на підготовчому етапі педагогічної практики. Завдання формулює керівник практики разом з аспірантом. До переліку завдань входять:

- розробку та оформлення робочої програми нової вибіркової навчальної дисципліни (як правило пов'язаної з тематикою досліджень здобувача) обсягом не менше 3 кредитів ECTS;

- розробку навчальних завдань та критеріїв щодо їх оцінювання;

- розробку методичних матеріалів і проведення навчальних занять зі здобувачами освіти рівня бакалавр та магістр;

- розробку індивідуального плану роботи викладача на навчальний рік, підготовку матеріалів до методичного семінару кафедри.

Сформульовані індивідуальні завдання вносяться у календарний графік проходження практики, що є складовою щоденника практики, із зазначенням термінів їх виконання.

8. Вимоги до звіту про практику

Звіт про педагогічну практику містить титульний аркуш (зразок наведено в [1]), виконані письмові індивідуальні завдання, звіт про проведення навчальних занять, висновок та перелік використаних посилань. У висновку здобувач має вказати, які компетентності він набув протягом проходження практики. Звіт підписується керівником практики та захищається перед комісією. Звіт подається у двох примірниках в роздрукованому вигляді.

9. Методи навчання

Консультації, наставництво, демонстрація із застосуванням мультимедійних засобів, виконання індивідуальних завдань.

Позааудиторна робота передбачає вивчення теоретичного матеріалу, виконання практичних завдань по оформленню документації, планування, підготовка та проведення занять, підготовка до заліку, виконання індивідуальних навчально-методичних завдань.

10. Методи контролю

Поточний контроль реалізується шляхом оцінювання індивідуальних завдань та співбесід, зокрема у вигляді тестового, індивідуального чи

комбінованого опитування протягом консультацій, обговорення виконаних завдань.

Підсумковий контроль знань здобувачів здійснюється шляхом проведення диференційованого заліку, що приймається комісією кафедри [1].

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Таблиця 1 – Вид контролю – диф. залік

Поточне тестування та самостійна робота	Сума
Змістовий модуль 1	100
T1, T2, T3, T4	
100 балів	

T1, T2, T3, T4 – теми змістових модулів.

Таблиця 2 – Оцінювання знань, умінь та навичок студентів з окремих видів роботи та в цілому по модулях (в балах)

Вид роботи	Теми змістового модуля			
	1	2	3	4
1. Виконання індивідуальних завдань	20	20	40	20
Всього	20	20	40	20

Таблиця 3 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
64 – 74	D		
60 – 63	E	задовільно	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ECTS	Критерії оцінювання

IV Високий (творчий) «5»	відмінно	A	Здобувач демонструє всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, висока педагогічна майстерність, підкріплена проведеними заняттями, знання основної і додаткової літератури, передбаченої програмою, на рівні творчого використання.
III Достатній (конструктивний) «4»	добре	B	Повні знання з питань і задач, що стоять перед здобувачем. Уміння викладати основні ідеї. Володіння сучасними педагогічними технологіями. Вміння професійно відстоювати свою точку зору. Допускаються несуттєві неточності у викладенні матеріалу та у відповідях.
		C	Достатньо повні знання з поставлених питань і задач. Вміння викладати основні ідеї. Здатність самостійно застосовувати вивчений матеріал на рівні різних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних тверджень. Достатній рівень педагогічної майстерності. Вміння доводити правильність своїх рішень. Несуттєві неточності у відповідях та деякі нераціональності при вирішенні поставлених завдань.
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно	D	Здобувач може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, володіє навичками педагогічної діяльності, виявляє знання та розуміння основних положень, може аналізувати матеріал, робити висновки. Пояснення неповні, нелаконічні, не завжди точні. Відповіді на питання неповні, містять неточності, при вирішенні поставлених завдань застосовуються не найраціональніші рішення.
		E	Задовільні знання програмного матеріалу на рівні вищому за початковий. Базові навички педагогічної діяльності. При відповіді на запитання виникають труднощі у деяких положеннях, відповіді не повні, завдання вирішуються нераціонально.
I Низький «2»	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Виникають труднощі в обґрунтуванні рішень, на запитання дає неправильні відповіді (40–60%). Недостатній рівень оволодіння навичками педагогічної діяльності. Самостійно не може сформулювати алгоритм рішення поставлених завдань. Рішення не раціональні та неефективні.
	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F	Теорією володіє на рівні фрагментів, викладає матеріал уривчасто. Проблеми в обґрунтуванні рішень, на запитання дає неправильні відповіді (60–100%). Педагогічні компетентності не сформовані. Самостійно не може сформулювати алгоритм вирішення завдання.

13. Рекомендована література

Базова

1. Положення про проведення педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії / Вінницький національний технічний університет. Вінниця, 2020. 13 с.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник : інтерактивні технології в курсах навчальних дисциплін. К. : Кондор, 2016. 272 с.
3. Козяр М. М., Коваль М. С. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : Знання, 2013. 327 с.

Допоміжна

1. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності : навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
2. Буряк В. Викладач університету : вимоги до особистісних і професійних рис. *Вища школа*. 2010. № 3–4. С. 11–35.
3. Залюбівська О. Риторична культура викладача технічного університету - необхідна умова педагогічної діяльності. *Проблеми та технології підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в умовах інноваційного розвитку суспільства*. Вінниця : ВНТУ, 2013. С. 104-107.
4. Орлов В. Ф. Педагогічна майстерність викладача технічного університету як фактор гуманізації вищої освіти. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2011. № 2. С. 38–41.
5. Лігум Ю. С. Якість освіти і новітні технології навчання в контексті інтеграції в європейський освітній простір. *Педагогіка і психологія*. 2011. № 2. С. 22–27.

14. Інформаційні ресурси

1. Калашнікова Л. М., Жерновникова О. А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
URL :
<http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1086/3/Калашнікова%20Л.%20М.%20Жерновникова%20О.%20А.%20Педагогіка%20вищої%20школи%20у%20схемах%20і%20таблицях%20%20.pdf>
2. Михайліченко М. В., Рудик Я. М. Освітні технології : навчальний посібник. К. : КОМПРИНТ, 2016. 583 с.

URL : https://www.researchgate.net/profile/Yaroslav-Rudyk/publication/316190546_Osvitni_tehnologii/links/58f5e5700f7e9b6f82e99e92/Osvit_ni-tehnologii.pdf

3. Положення про кафедру ВНТУ. Вінниця, 2019. 4 с. URL : <https://vntu.edu.ua/images/2019/kaf.pdf>

4. Положення про порядок розробки і затвердження робочих програм навчальних дисциплін у ВНТУ. Вінниця : ВНТУ, 2019. 8 с. URL : https://vntu.edu.ua/uploads/poloshennja_progr-2019.PDF

5. Положення про освітню, організаційну, інформаційну, консультаційну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти у ВНТУ. Вінниця, 2019. 16 с. URL : <https://vntu.edu.ua/uploads/2019/3.PDF>

6. Закон України «Про вищу освіту».

URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

7. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності

URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>

8. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>

9. Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості. URL : <https://naqa.gov.ua/2019/07/рекомендації-національного-агентств/>

